

# ПОЗОРИШНЕ НОВИНЕ



www.narodnopoziroiste.rs

Издаје Народно позориште у Београду



ПРЕМИЈЕРЕ, ГОСТОВАЊА, ПРОМОЦИЈЕ, КОНЦЕРТИ, ФЕСТИВАЛИ...

## Пет премијера у прва два месеца

Серија успешних премијера започета 6. октобра комедијом „Златнотеле“, наставила се оперским спектаклом „Фигарова женидба“ В.А. Моцарта, у режији Јагоша Марковића и под диригентском палицом Премила Петровића, одржаним у оквиру БЕМУС-а, 21. октобра. Атрактивну сценографију и костиме начинили су Борис Максимовић и Бојана Никитовић, а улоге су тумачили Владимир Андрић, Снежана Савичић Секулић, Катарина Јовановић, Небојша Бабић, Ива Профача, Светлана Бојчевић Цицковић, Драгољуб Бајић, Дарко Ђорђевић, Игор Матвејев,

Марија Митић и Павле Жарков.

Већ 4. новембра на Сцени „Раша Плаовић“ очекује нас премијера драме Роналда Харвуда „Државни службеници“, која је уједно и светска праизведба овог комада. Текст је превео Ђорђе Кривокапић, пред-

режира Ђурђа Тешић, драматург је Жељко Хубач, сценограф Игор Васиљев, костимограф Олга Мрђеновић, музику компонује Владимир Пејковић, сценски покрет уобличава Милош Пауновић а сценски говор Љиљана Мркић Поповић. Играју: Вања Ејдус, Лидија Плетл, Вук Костић,

Љубивоје Тадић, Бојан Кривокапић, Борис Комненић и, у алтернатији, Тихомир Станић, Небојша Кундачина и Миодраг Кривокапић.

До краја новембра Народно позориште најављује и премијеру драме „Призори егзекуције“ Хауарда Баркера у режији Марка Манојловића, премијерну обнову опере „Адријана Лекуврер“ Франческа Чилеа, премијерни наступ Далије Иманић и Јовице Бегојева у водећим ролама класичног балета „Жизела“ Адолфа Адама, гостовања у земљи и иностранству, промоције, фестивале...

Ј. Стевановић

Фигарова женидба

### ДАН ПОЗОРИШТА

22. новембар

12 часова

### ОТВАРАЊЕ МУЗЕЈА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

13 часова Велика сцена

### СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА

20.30 часова

Сцена „Раша Плаовић“  
премијера драме  
Хауарда Баркера  
ПРИЗОРИ ЕГЗЕКУЦИЈЕ

ПОЗОРИШНЕ  
НОВИНЕ

ПОПУСТ

ПРИ КУПОВИНИ КАРТЕ

20%

## ДРАМА НА ГОСТОВАЊИМА

Гостовања драмског ансамбла Народног позоришта настављена су током октобра. „Баханткиње“ су 13. и 14. октобра доживеле овације у Солуну, на 45. фестивалу „Димитрија“, у оквиру програма Balkan Theatre Stage. „Покојник“ је учествовао на Позоришном фестивалу у Младе-



новцу и Данима Зорана Радмиловића у Зајечару, „Ковачи“ су гостовали на ФЕДРАС-у у Малом Црнићу, а „Дервиш и смрт“ на Бориним данима у Врању, док је „Женидба“ играна у Трстенику и Кладову, „Кир Јања“ у Сјеници, а „Витамици“ у Ваљеву.

Р. П. Н.

## РАША ПЛАОВИЋ

Народно позориште у Београду расписује конкурс за Доделу Награде „Раша Плаовић“ за 2010. годину. Награда је установљена са циљем афирмације највиших вредности у уметности глуме, и ради подстицања студиозног и креативног напора на позоришној сцени. Додељује се за најуспелија глумачка остварења у професионалним позориштима у Београду, у периоду од 1. новембра 2009. до 1. новембра 2010. Право кандидовања имају сва правна лица и појединци, позоришта, уметничка удружења, универзитети, факултети и организације. Предлози се достављају Дирекцији Дrame Народног позоришта уз напомену: за Награду „Раша Плаовић“. Рок за подношење образложене кандидатуре је 10. новембар 2010.

Р. П. Н.



## ПРОБЕ У ДРАМИ

Драмски ансамбл почео је 1. октобра пробе комада Хауарда Баркера „Призори егzekуције“, који режира Марко Манојловић, а чија премијера се најављује за 22. новембар, Дан позоришта, на Сцени „Раша Плаовић“. Улоге тумаче: гошћа из Новог Сада Гордана Ђурђевић Димић, Михаило Лађевац, Ненад Стојменовић, Даниела Кузмано-вић, Гојко Балетић, Бојана Стефановић, Бранко Видаковић, Александар Ђурица, Стефан Бузуровић, Калина Ковачевић и Драган Николић.

М. Б.

## КАНАДСКИ ГОГОЉ



Уметници „Talk is Free Theatre“ из Канаде, одиграли су у суботу, 16. октобра, на Сцени „Раша Плаовић“ комедију „Величанствена сага о борби Ивана против Ивана“, по новели Николаја Гогоља, у адаптацији Александра Лукача и ансамбла, који чине Колин Дојл, Парис Грејвс, Милош Родић, Дејвид Додсли, Алиша Тонер и Џенифер Стјуарт. Режију ове сатиричне приче о пријатељству, похлепи, досади и глупости, потписује Александар Лукач.

М. Б.

## ИНТЕРВЈУ | ЂУРЂА ТЕШИЋ

# Човека чине његови избори

Својим специфичним редитељским рукописом, на Сцени „Раша Плаовић“ Народног позоришта у Београду, Ђурђа Тешић је први пут режирала 2003. године, комад Василија Сигарјева „Црно млеко“. Шест година касније, поставила је Рејвенхиллов „Базен без воде“, а њен најновији редитељски изазов је драма Роналда Харвуда „Државни службеници“, чија је светска праизведба, на истој сцени, заказана за 4. новембар. У интервјуу за „Позоришне новине“ наша саговорница каже да се комад, који у жанровском смислу доживљава као егзистенцијалистички трилер, бави етичким проблемима појединца у сложеним и морално мутним временима.

**Време радње овог комада је јесен 1936. године. У чему се најупечатљивије огледа паралела између тог и нашег времена?**

Паралелу нисам тражила у конкретним историјским догађајима, осим у оним најопштијим, а то су светска економска криза, борба за опстанак на власти, криза преовлађујућег политичког дискурса... У нашем, ратом и транзицијом истрошеном и измученом друштву, механизми власти нису тако прецизно дефинисани као у

**У нашем друштву један од појмова који се злоупотребљавају јесте патриотизам. То је термин којим се најчешће манипулише у циљу политичке борбе за власт.**

Чак и када су у питању највеће животне неминовности, као што је смрт на при мер. Говорио је да постојање самоубиства као једног од избора, сваког човека чини егзистенцијалистом. Или, како то Харвуд истиче, за време Хитлера систем је дозвољавао убијање Јевреја по концентрационим логорима, то се



**авијација моћнија од немачке. То се правда вишим интересима, а иза тога се крију лични интереси. Сценарио који је и данас веома препознатљив...**

Политика је одувек била игра за моћ и игра моћи. То је сурова, безосећајна игра у којој је једино правило остати на власти. Људи који служе систему развијају одређене особине пожељне за такву игру, или, обрнуто, систем захтева и развија она човекова својства која су неопходна за његово одржавање. Данашњи систем не жели мислиоце, потребни су му бескичмењаци, прагматичари, послушне слуге, калкуланти. Систем се служи свим облицима манипулације како би спречио човека да се запита о суштини своје егзистенције.

**„Државни службеници“ говоре о сукобу појединца са силама моћи. Да ли је та и таква особа унапред осуђена на пораз?**

Апсолутно. Али, право питање јесте дефинисати пораз. Дејмонд Мортон у комаду каже: „Савест је једини човек поуздан посед“. Изгубити сопствену савест, односно моћ разликовања добра и зла, за мене је једини прави човек пораз. Појединац који жртвује лични интегритет зарад позиције, моћи, политике, по мени је изгубио све, а заузврат није добио ништа. Разум без савести постаје технички разум, разум прорачуна, калкулације, а на њему заснована цивилизација је испразна, нихилистичка цивилизација.

■ Микојан Безбрадица ■



## Ретки људи

**„Волим да мислим да су ‘Државни службеници’ драма са моралном поруком. Већ више година се бавим делима неких храбрих људи који су имали снаге да се супротставе владајућем политичком устројству. На жалост, такви су**

**врло ретки. Ралф Виграм је један од њих.“**  
Роналд Харвуд, поводом светске праизведбе у Београду

озбиљном државном апарату каква је енглески, па је адекватна паралела изостала. Пре свега феномен нестраначких личности, које заузимају високо место у државном врху, овде је такоређи немогућ. Али, оно што јесте заједничко јесу човек и његови избори, јер, како то каже један лик из комада: „Немојте никада кривити систем, већ своју немогућност да разликујете добро и зло!“.

**Етика нам, очито, није јача страна?**

Свесни смо да је у нашем друштву апсолутно закржљала етика било какве врсте, и у томе и јесте његова највећа оболелост. Сартр је говорио да човека чине његови избори и да избор увек постоји.

сматрало пожељним, па ипак није свако то чинио. Једина могућност напретка и развоја једног друштва јесте у отпору појединца. Након Другог светског рата, када је претходни систем вредности био потпуно поражен, а људи без икаквог упоришта, осиромашени и измучени, Сартр је говорио да ситуацију можемо схватити или крајње трагично или као изузетну прилику да се изгради потпуно нов систем вредности, ново друштво. Снага појединца, човекова савест, оно је што радикално покреће друштвене процесе и враћа изгубљени смисао. Нажалост, таквих појединаца све је мање.

**У комаду, енглеска влада лаже народ да је британска**

ДИРЕКТАН ТЕЛЕВИЗИЈСКИ ПРЕНОС ПРЕМИЈЕРЕ

## На премијери 634.000 гледалаца

После 32 године, поново је на репертоар уврштена комедија „Златно теле“, настала по роману руских сатиричара Иљфа и Петрова. Међутим, ово извођење било је специфично по једном детаљу. Наиме, премијерни аплауз, упућен тог 6. октобра сјајној глумачкој екипи (Милан Гутковић, Игор Ђорђевић, Властимир Ђуза Стојиљковић, Хаџи Ненад Маричић, Дарко Томовић, Радован Миљанић, Ивана Јовановић, Иван Зарић) и редитељу Горану Марковићу, одјекивао је и ван Националног театра, јер је захваљујући камерама Радио телевизије Србије, путем директног преноса на Другом програму и Дигиталном каналу културе, представу могао да види и много шири аудиторијум. Пренос је реализован на основу Споразума о сарадњи који су 10. јуна потписали представници РТС-а и Народног позоришта, а рађен је са 12 камера у HD технологији, и према званичним подацима РТС-а, видело га је 634.000 гледалаца. Судићи по реакцијама, које су у међувремену стигле на адресе Националне телевизије и Народног позоришта, идеја о једном оваквом подухвату била је пун погодак.

„Искрен да будем, то смо и очекивали“, не крије одушевљење у изјави за „Позоришне новине“ Никола Мирков, директор Телевизије Београд, уз управника Народног позоришта Божидара Ђуровића један од главних иницијатора тог пројекта чији је основни циљ популаризација уметности, и додаје:

„Добили смо заиста много позитивних коментара, сасвих страна. Већ код првог следећег

преноса трудићемо се да неке ствари унапредимо. Настојаћемо да добијемо више времена пре почетка представе како бисмо још боље дочарали ту премијерну атмосферу, нестрпљење, тензију, гламур... Такође, маштамо и о још компликованијим захватима, као што је пренос опере. Велики сам оптимиста“.

Дугогодишња уредница „ТВ театра“ и овог преноса, Драгана

буду драматуршки, у складу са представом и њеним стилем“.

После свега, укључујући и чињеницу да је распродата прва реприза, у оправданост једног оваквог пројекта не сумња ни Божидар Ђуровић и истиче да он засигурно има будућност јер представља један од најбољих начина промоције позоришта, те додаје: „Велика гледаност и могућност да се наша представа у



### Радету Марковићу у част

*Премијера „Златно теле“ била је посвећена барду српског глумишта, Радету Марковићу, који је преминуо три недеље уочи представе. Иначе, он је требало да тумачи лик Фунта, а заменио га је Радован*

*Миљанић. Када му је син Горан пролетос понудио улогу, господин Марковић му је духовито одговорио: „Добро, само да знаш, мораћу да се шминкам, јер Фунт има 90, а ја 89 година“.*

Бошковић, истиче да је у питању једна мисија која би требало да има свој континуитет. Она сматра да је предност телевизије у томе што се обраћа много ширем аудиторијуму, а мана што не може у потпуности да дочара тај живи однос глумца на сцени и публике у сали, те да директан пренос позоришних премијера не угрожава театар, који ће, без обзира на све, увек имати своју публику. Редитељ Бранко Кичић каже да у тим живим преносима највише пажње поклања „очувању позоришног израза“ и додаје: „Пошто су телевизија и позориште два различита медија, настојим да што више очувам игру глумца и његовог тела. Такође, трудим се да неки моји резони

том облику види, путем сателита, и у иностранству, чини својеврсну промоцију позоришног чина, а да не говорим о културолошком учинку. Јер, многи људи који никада нису били у Народног позоришту могли су на овај начин да виде како изгледају позоришна атмосфера и позоришни чин. Досадашње искуство у емитовању представа, наравно уколико је она добра, сведочи да то само увећава њену гледаност“.

■ Микојан Безбрадица ■



## ПРОТОКОЛ О САРАДЊИ

Управник Народног позоришта у Београду, Божидар Ђуровић, и директор Националне установе Македонска Опера и Балет, Оливер Арсовски, потписали су у петак, 8. октобра у Скопљу, Протокол о дугорочној културно-пословној сарадњи између ове две институције. Потписници Протокола су сагласни да успоставе сарадњу у области оперске и балетске уметности, у циљу унапређења продукције, које подразумева заједничку израду или размену постојећих сценографија и костима, припрему и извођење представа, размену редитеља, сценографа, костимографа, солиста, ансамбала, као и пројекте за тренинг и обуку персонала.

М. Б.



## ЗДРАВИЦА ПРИЈАТЕЉСТВА



Поводом устоличења патријарха српског господина Иринеја, у уторак 5. октобра на Великој сцени је одржана свечана академија „Здравица пријатељства“. У програму су учествовали АКУД „Обилић“, Београдски мушки хор, Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Бинички“, Предраг Цуне Гојковић, Радмила Бакочевевић, Сања Керкез, Хон Ли, Оливер Њего, Мерима Његомир... Програм су водили глумица Биљана Ђуровић и ТВ новинар Владимир Јелић. Хором и оркестром дириговали су Даринка Матић Маровић и Војкан Борисављевић.

М. Б.

## ПОНОВО АДРИЈАНА

Опера за 27. новембар најављује премијерну обнову „Адријане Лекуврер“ Франческа Чилеа, чија премијера је, у режији Радослава Златана Дорића, сценографији Александра Златовића, костима Весне Радовић, а уз кореографију Владимира Логунова, била 7. октобра 1995. Представу режиски обнављају Александар Николић и Стеван Марковић, дириговаће маестро Ђорђе Павловић, а асистент ће му бити Стефан Зекић. Насловну улогу припремају Јасмина Трумбегаш Петровић и Сузана Шуваковић Савић, а остале: Душан Плазинић и Александар Дојковић (Маурицио), Вук Матић и Драгољуб Бајић (Кнез де Бујон), Игор Матвејев и Данило Стошић (Опат Шазеј), Миодраг Д. Јовановић и гост Марко Калајановић (Мишоне), Милош Ђуричић (Кино), Љубодраг Беговић (Поасон), Наташа Јовић Тривић и Јелена Влаховић (Кнегиња де Бујон), Светлана Несторов и Марија Митић (Госпођица Жувено), те Жељка Здјелар и Љубица Вранеш (Госпођица Данжевил).



Ј. С.

ТРИ ПИТАЊА ЗА ПРЕМИЛА ПЕТРОВИЋА

# Моцарт XXI века

**Већ два и по века Моцартова популарност не јењава. Свет се од онда много променио, а Моцарт?**

Перцепција овог композитора се од краја XVIII века до данас драстично мењала, а с тим у вези и извођачка пракса. Тако Моцартови савременици подвлаче да је екстравагантан, претеран, романтичан, чак груб и агресиван. Рани романтичари га виде као сентименталног и болно-слатког мелодичара, да би касније све више бивао изражен субјективни приступ сваког појединог извођача. Густав Малер је заступао став да извођач треба да буде веран нотама; проблем је био само то што Моцарт оно најбитније – није записао у нотама. Моцартове партитуре су само скице музике, у њима није записано оно што се подразумевало да ће његови савременици-извођачи разумети. После ужаса Другог светског рата јавља се тзв. бечки стил, који његову музику види као мелем за ране, па Моцарт постаје „испеглан“, „углађен“, мек и топао, гладак и – досадан. Управо овај нови, бечки стил, најјаче утиче на наше извођаче, све до данашњих дана. А средином XX века, Николаус Харнонкур заступа „аутентично“ или „оригинално“ извођење Моцарта, и долази до закључка да Малеров позив бити „веран нотама“ (Noten-treue), у Моцартовом случају треба преформулисати у бити „веран делу“ (Werk-treue).

И зато, на питање да ли је уопште могуће извести Моцарта аутентично, одговор је, наравно – не! Моцарта би аутентично могао да изведе само Моцарт. Нама, певачима, оркестрима и диригентима који изводимо Моцарта XXI века, стоје на располагању сва изражајна средства од његовог времена до данас. У музици критеријуми „тачно и нетачно“ су ирелевантни, постоје само „убедљива и неубедљива“, а оно што се нама данас чини живим и узбудљивим, већ сутра ће бити замењено нечим новим. Зато, Моцарт не постоји, постоје Моцарти.

**Које су карактеристике Моцарта као оперског композитора?**

Моцартова музика је израђена као језик. Свака фраза је грађена по реторичким правилима и



Његова музика не интерпретира текст, већ га трансформише. Он не конструише своје ликове из перспективе некакве замишљене целине, већ компоује из ситуације сада-и-овде сваког лика. Самим тим што их ствара изнутра, из њих самих, он их не вреднује. Као што рекох, Моцарт ствара живе људе.

**Остала је забележена Моцартова мисао: „Најбоље је када се сретну добар композитор, који разуме позориште, и који је у стању да сам нешто доприне се и, као прави феникс, паметан песник“...**

Као један од ретких сусрета одличног текста и велике музике у оперској литератури, издваја се сарадња Моцарта

самим тим у извођењу Моцартове музике од енормне важности је да се протумачи смисао сваке реченице, њено кретање, агогика и артикулација. С тим у вези је и наука о афектима. За разлику од барока, у

**Прву оперску премијеру у овој сезони, „Фигарову женидбу“, дириговао је Премил Петровић, од прошле године главни диригент португалске оперске компаније Фабер, а од ове и уметнички директор и шеф диригент новооснованог Оркестра без граница.**

којем се афекти представљају статично, код Моцарта се емотивна стања мењају од такта до такта. Све је у сталној промени, трансформацији. Као што у ансамблима тек разрешени конфликт замењује нови конфликт, тако и свака појединачна ситуација није једнодимензионална јер су истовремено представљени појединци и њихови супротстављени интереси. За разлику од претходне оперске традиције у којој се појављују идеализовани јунаци, више оперске идеје него ликови, Моцарт изводи на сцену потпуно живе људе са свим њиховим контрадикцијама.

са либретистом Да Понтеом. У три опере које су створили заједно – „Фигаро“, „Дон Ђовани“ и „Тако чине све“, приказан је читав космос карактера, емоција и људских односа. И, парадоксално, ма колико сваки лик био комплексан (комплексност је друго име за Моцарта), ипак сваки задржава и своју јасну индивидуалност, свој свет – Фигаро никада не би могао певати арије Грофа, као што се ни Грофица не би могла изразити Сузанином музиком. Резултат такве комплексности јесте да у његовим операма не постоји баш нико ко је сасвим антипатичан. Ако читате текст либрета, постоји велика шанса да, на пример, Грофа видите као човека који злоупотребљава свој положај да би добио задовољење својих чулних потреба, Дон Ђованија као неморалног женскароша који је притом и убица, или Дон Алфонса као циника који ужива да уништи свако поверење у људе и живот. Али када слушате Моцартову музику, ви имате пуно разумевање за сваку животну ситуацију и на крају крајева, симпатију за сваки лик. Као исечци из живота, ове Моцартове опере остају потпуно отворене. Све се завршава хармонично, целина је заокружена а да се проблеми заправо не разрешавају. Његове опере, „Фигарова женидба“ можда највише од свих, приказују живот и пружају утеху. У томе је Моцартова актуелност.

■ Јелица Стевановић ■

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ – СТАША ЗУРОВАЦ

# Ко то тамо пева

**Једна од наших најпопуларнијих балетских представа, „Ко то тамо пева“, спрема се за одлазак у Египат, где ће у оквиру Дана српске културе у Каиру и у оквиру недавно потписаног Споразума о сарадњи са Опером ове метрополе, гостовати 14. и 15. новембра, а следеће вечери биће одиграна у Александрији. Кореограф и редитељ ове представе, Сташа Зуроцац, био је у Београду на стотом извођењу овог балета, 20. октобра, када смо забележили овај разговор.**

**Шест година је прошло од премијере, а ансамбл игра ову представу несмањеном енергијом...**

Стото извођење једне представе је већ успех сам по себи. Више се не говори о томе како је било на премијери уколико је нека представа изведена стотину пута. То је најлепши комплимент за сваког аутора. Сви ми који смо у овом послу, знамо да је представу лакше направити него одржати. Мени, као аутору, ово је велика сатисфакција, такве ствари се дешавају једном у животу.

**Свима је добро познат истоимени култни филм. Да ли Вам је то можда представљало оптерећење?**

Јесте, али само на почетку, док је још све било на нивоу идеје, чинило ми се да је то непреводиво на језик плеса. Међутим, то је био први импулс и кад сам почео озбиљно да радим на пројекту, схватио сам да решење постоји и да је веома јед-

НА ФЕСТИВАЛУ У ГРЧКОЈ

# Велики успех

**Д**рама је средином октобра у Националном театру Северне Грчке у Солуну одиграла две представе „Баханткиња“ у режији Стафана Валдемара Холма, у оквиру програма Balkan Theatre Stage 45. фестивала „Димитрија“. Да модерно виђење Еурипидове трагедије, написане 406. године п.н.е, добро комуницира не само са београдским, већ и са грчким гледаоцима, показала су оба извођења наших „Баханткиња“, на којима је публика дугим аплаузима и овацијама поздравила госте из Београда. Смела режија и убедљива глума нашег ансамбла, освојили су све симпатије не само публике, већ и грчких колега. После представе, Ана Јоакимидоу, члан Управног одбора театра-домаћина, рекла нам је да београдско извођење спада у најбоље представе које је икад видела.



ноставно. Филм је у драматуршком смислу савршен. Та иста драматургија је коришћена и у балету, али уз извесне корекције јер је динамика балетске представе другачија, темпо је брз, свака сцена носи поруку. И поред свега овога, преда мном је био тежак задатак, али је рад на самој представи био невероватно лак. Схватио сам да не мора све да иде тешко да би крајњи резултат био квалитетан. Наравно, имао сам и одличне сараднике, проверен аутор-



„Еурипидове ‘Баханткиње’ су једна од најтежих представа за играње, а ваш прилаз комаду је изванредан. Хвала београдском Народном позо-

# фараонима



цијама. Мислим да је овде реч о правим људским архетиповима. Они постоје у сваком времену и друштву. Кроз моју представу пролази читав галерија ликова, који стицајем околности постају оно што јесу, и мислим да су је због тога људи широм света разумели. Искрено, нисам се трудио да дочарам некакав српски, односно балкански менталитет. Просто речено, узео сам ствари здраво за готово.

**Публика има посебан однос према овој представи. Веома је занимљива та интеракција, пу-**

**блика „дише“ са ансамблом до последњег тренутка, путник је у тој „сулудој возњи“.**

Формула је једноставна. У питању је гротеска, духовита и забавна за све узрасте. Публика углавном познаје и филм, који је савршено тачан, а и представа шаље јасну поруку. Такође, она стално расте. Играчи су веома заслужни за успех, јер играју са радошћу и публика то осећа. И то од самог почетка, интуитивно. Мислим да је у томе тајна.

■ Бранкица Кнежевић ■

## Воки за мене није умро



*„Сама помисао на Вокија у мени буди само једно, осмех“, за Позоришне новине о недавно преминулом композитору Војиславу Вокију Костићу каже Зуровац. „Када сам чуо да је умро, нисам био тужан. Постоје људи који поседују радост изре, а Воки је био радост изре, сам по себи.*

*Он је поседовао тај природан рецепт за успех. Умео је да, тотално бескомпромисно, изрази оно што га чини срећним, без икаквих ограда. Воки за мене није умро. Дочекао је и стоту представу, па ће и двестоту. Не осећам носталгију, он је ту“.*

Б. К.

ски тим. Одлично сам сарађивао и са играчима. Енергије су нам се препознале и спојиле, добро смо се разумели, а то је важно у оваквим пројектима. Мислим да је кључ и у томе што сам радио као да први пут стварам нешто. Уметник мора да има тај приступ.

**Представа је гостовала широм света и свуда имала велики успех...**

Људски карактери најбоље долазе до изражаја у екстремним ситуа-

# „Баханткиња“

ришту што је дошло у Солун“, рекла је госпођа Јоакимидоу за „Позоришне новине“. Са њом се сложила и драматург Амалиа Кондоуани, нагласивши да досадашња, веома успешна сарадња два национална позоришта треба да се настави (да подсетимо, пре две године у истом театру је гостовала наша представа „Цар Едип“, а грчки глумци су у Београду извели „Краља Лира“).

Забележили смо и неке реакције гостију. Стафан Валдемар Холм, који је специјално за ову прилику стигао из Дизелдорфа, где ће од фебруара следеће године бити уметнички директор позоришта „Scauspielhaus“, није крио задовољство због изванредних реакција грчке публике. „Мислим да је било фантастично, свиђа ми се што представа није била шок, већ нешто сасвим ново за публику у Грчкој. Поносим се глумцима,

мислим да су били изванредни“. Ненад Стојменовић, чије је тумачење бога Диониса одушевило Грке, истиче да је глумцима играње пред публиком која не разуме наш језик, уз титл, био додатни изазов на који су, сматра, у потпуности одговорили. Танасије Узунковић констатује да су реакције публике биле изванредне, свакако и захваљујући чињеници да „ова грчка класична трагедија поставља универзална, ванвременска питања“, а Марку Николићу је било најдраже што је публика у Грчкој, постојбини античке драме, представу прихватила исто као и београдска, и то не судећи само „по аплаузу који може на разне начине да коментарише представу, већ због начина на који је пратила цео комад, са много пажње и концентрације“.



После другог извођења, Радмила Живковић, која тумачи трагични лик Агаве, казала нам је: „Направили смо изванредну представу која комуницира са свима, све о чему говори је применљиво свуда и у сваком тренутку, у прошлости, будућности и садашњости, јер показује шта у свим временима људи могу да учине једни другима. Са овом представом ћемо сигурно гостовати широм света“. Да је госпођа Живковић у праву, потврђује и чињеница да је већ договорено гостовање у позоришту „Scauspielhaus“ у Дизелдорфу, у октобру наредне године.

■ Марија Миљевић Рајшић ■

## НОВИ ПАРТНЕРИ

Управник Народног позоришта у Београду Божидар Ђуровић и директор „Службеног гласника“ Слободан Гавриловић, потписали су у петак, 21. октобра, Уговор о пословној сарадњи.

Потписници су се обавезали да регулишу принципе и облике пословне сарадње у области издаваштва, графичких услуга, промотивних активности и продаје.

М. Б.



## ЛУТКАРСКА ОПЕРА

На 42. београдском музичком фестивалу, у оквиру програма „БЕМУС деци“, 23. октобра је на Сцени „Раши Плаковић“ изведена опера Волфганга Амадеуса Моцарта „Дон Ђовани“ као – луткарска представа. Ово веома необично и занимљиво виђење класичног дела оперске уметности, београдској публици је приредило Национално луткарско позориште из Прага.

Р. П. Н.



## БАЛЕТСКЕ НАГРАДЕ

Удружење балетских уметника Србије доделило је престижну Награду „Димитрије Парлић“ за 2010. годину ансамблу балета „Step Lightly“ Пола Лајтфута и Сол Леон и „Six Dances“ Јиржија Килијана, за изузетну уметничко-техничку интерпретацију. „Балетски ансамбл Народног позоришта остварио је значајан технички помак, сусрећући се са веома сложенем и софистицираном играчком техником која је освежила и обогатила технички дијапазон наших играча“, каже се, између осталог, у образложењу Жирија. Награду за животно дело добио је балетски уметник Жарко Пребил.

Б. К.



## БАЛЕТСКИ СТУДИО

Народно позориште у Београду, у сарадњи са Министарством културе Републике Србије, објављује да у Националном театру од 11. новембра почиње са радом Балетски студио за усавршавање балетских педагога и уметника класичне игре, који ће водити мр Жарко Пребил, професор класичног балета Римске академије из Италије. Рад Студија отпочиње семинаром методике предавања класичног балета, који ће трајати месец дана. Заинтересовани солисти Балета или чланови других професионалних ансамбала (уметници са сценским искуством) као и остала лица са завршеном балетском школом, могу да се јаве до 8. новембра 2010, на телефоне управе Народног позоришта 2626-950 и 2632-044 или на е-mail: uprava@narodnopozoriste.rs. Са свим пријављенима биће обављени појединачни разговори.

Р. П. Н.



У СУСРЕТ МУЗЕЈУ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

# Неколико деценија и ратова касније...

Простор у којем је до недавно био смештен ресторан „Боеми“ ужурбано се адаптира за нову намену, Музеј Народног позоришта, а уметници и њихови наследници, као и други пријатељи Театра, одазивају се позиву управе и донацијама помажу прикупљање грађе.

Идеја о оснивању институције која би се бавила чувањем и излагањем архивске грађе, фотографија и других предмета значајних за историју Националног театра, стара је више од једног века. Први траг о овоме налазимо у „Позоришном листу“, гласилу које је покренуо и уређивао Бранислав Нушић. У рубрици „Позоришне вести“, у броју 28 из 1901, објављена је кратка белешка под насловом „Позоришни музеј“. „Приспеле су из Беча две особито лепо изражене слике наших великих глумаца, пок. Бачванског и Т. Јовановића, и за сада се могу видети изложене код М. Јовановића, фотографа. Оне ће бити смештене у позоришном фоајеу и чиниће почетак прибирању за оснивање Позоришног музеја. Овим ће се сликама убрзо придружити и бисте Јоакима Вујића и Јо-

вана Стерије Поповића, творца српског позоришта и данашње српске драме“.

Неколико деценија и неколико ратова касније, у првој сезони под немачком окупацијом, у „Српској сцени“ (тадашњем Позоришном гласилу), рубрика „Позоришне белешке“ доноси дужи текст Боровоја Јевтића. Аутор најпре препри-

**Велики број појединаца Ви институција подржава оснивање Музеја: архиви Београда и Југословине, Фонд „Милана Ђоковића“, Слободанка Прибаковић, Гордана Борђевић Денић, Димитрије Марић, Драгана Ђукић, Душан Ђоковић, Мила и Душан Шевић...**



чава разговор са универзитетским професором Пржићем, који је, као колекционар „стarih српских грамофонских плоча у које су убележени гласови наших глумачких и оперских великана, или важнији одломци из српских опера под дириговањем наших старих диригената и композитора“, предочио многоструки значај ових записа за конзервирање и очување бар делића најфемерније од свих уметности, а потом се окреће идеји о оснивању Музеја: „О потреби позоришног музеја сувишно је расправљати. Он треба да садржи све оно што чини историју првог српског позоришта, његово развиће,

његову

величину и његову славу. Ту су, поред поменутих грамофонских

плоча, портрети и фотографије редитеља, глумаца, певача и играча, оригинали и маске, репрезентативне улоге у костиму, писана документа (важнија литература, глумачки рукописи, архив, часописи и разне едиције, позоришне листе сређене по сезонама као грађа за историју прве наше сцене, оригинални рукописи дела наших важнијих драматичара); затим, редитељске и кореографске књиге и нацрти, сценографске скице, макете важнијих инсценација, драгоцени костими, намештај од историјске вредности, типови оружја, типови наших старих варошких и сеоских ентеријера, фотографије наших сирових народних игара, итд; најзад, трофеји, венци, документа о одликовањима и гостовањима, као и рукописни годишњаци са извацима из дневне штампе (критика, важнији догађаји и датуми, полемике)“. Уз констатацију да је већи део ових материјала страдао током времена, што услед бомбардовања и ратова, што услед наше пословичне небриге, Јевтић у име управе апелује на грађане да својим прилозима помогну да се збирке попуне и закључује: „Идеја нашег позоришног музеја набаци-



вана је код нас и раније, али није досад никад разматрана с планом. Наш типичан јавашлук остављао је наше културне потребе увек за доцније, као мање неопходне. Садашња Управа настоји да ову идеју покрене с мртве тачке и да јој у новом буџету обезбеди потребна финансијска средства за прве почетке“.

Неколико деценија и неколико ратова касније...

■ Јелица Стевановић ■

## IN MEMORIAM

### Предраг Тасовац (1922–2010)

Господин глумац, доајен српског театра Предраг Тасовац, отишао је од нас 22. септембра. Родом из Босанског Шамца, у Београд долази као младић и убрзо почиње да се бави глумом. Први пут на сце-



ну Народног позоришта стаје 1943, у коману „Сто милиона долара“. Био је потом у Културној екипи Прве пролетерске дивизије, а после ослобођења један од оснивача Београдског драмског позоришта и његов члан о 1947. године. У Народно позориште се враћа 1953. и ту остаје до последњег дана.

Играо је у телевизијским драмама, серијама и филмовима, а на многим сценама ондашње државе остварио је преко 250 позоришних ликова. Речи његове дугогодишње сценске партнерке и пријатељице Ксеније Јовановић најбоље сликају овог изузетног човека: „Незамењив у карактерним улогама, поуздан, шармантан, духовит, уносио је на сцену и у пробну салу позитивну енергију и ведрину. Никад га нисам видела намрштеног и мрзовољног, увек елегантан, одмерен, јединствен човек и глумац... Носио је ненаметљиво своје господство, своје грађанско васпитање, образовање и отменост... Са предрагом Тасовцем отишао је, вероватно, последњи господин глумац моје генерације“.

Ј. Стевановић

### Борислав Григоровић (1928–2010)

Дугогодишњи редитељ и у два наврата директор Дrame, напустио нас је 22. септембра. Рођен је 26. априла 1928. у Требињу. У Београд се са породицом доселио још као дете, и ту завршио основну школу и гимназију,



те дипломирао позоришну режију код професора Јосипа Кулунџића. Прву представу на нашој сцени поставио је 1953, као испит на трећој години студија. Каријеру започиње у сарајевском Народно позоришту (1954–1964), одакле прелази у београдски Национални театар, којем остаје веран до пензије. Као „кућни редитељ“ и позоришник старог кова, наш Бора је целог свог радног века одговарао на захтеве управе – увек са беспрекорном професионалношћу, занатском прецизношћу и великом оданосћу уметности театра, колегама и сарадницима. Ван матичне сцене режирао је и у Мостару, Зрењанину, Ужицу, Пироту, Бања Луци... те у Немачкој и Румунији. За њим је остало

више од 100 поставки. „Коштана“ Боре Станковића у његовој режији била је култна представа на нашој сцени, играна је пуних 14 година, скоро 300 пута.

Ј. Стевановић

### Предраг Пеђа Милановић (1979–2010)

Предраг Милановић је у нашим животима, као и у оперским, позоришним и стручним круговима, био изузетна појава. Одличан солиста, диван уметник, сугестиван глумац, а поред свега тога и изузетан концертни певач. (...) Познавала сам га док је сазревао у класи примадоне Радмиле Смиљанић, као њен омиљени студент који је брзо учио, показивао изузетну музикалност, био вредан, студиозан и талентован. Био је јединствен. Не бих могла да издвојим неку улогу. У први мах, најснажније утиске граде у мом сећању улоге у „Љубавном напитку“, „Дон Пасквалеу“, „Италијанки у Алжиру“, „Вертеру“. У исти мах, још су вредније креације у не много успешним поставкама, каква је била она „Дон Ђовани-

ја“, у којој је сам креирао и урадио цео редитељски посао на својој улози, и то на маестралан начин. (...) Имао је јединствене особине великог вокалног уметника и изузетно обдареног глум-



ца, једном речју, био је сценски интерпретатор највишег ранга. Његове младе године и прерани одлазак из овог несавршеног света нису му омогућили да искорачи из земље. Уместо ка другим континентима, искорачио је ка звездама, као једна од најсјајнијих звезда оперске сцене нашег доба.

Одломак из текста „Неверница и бол – нема нашег Пеђе“ др Бранке Радовић